

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม โดยให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน ซึ่งพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (กรมวิชาการ, 2544)

การจัดการศึกษามีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนทุกคนตระหนักถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและพัฒนาตนเองได้ และให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ที่จะให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องค้นหาวิธีการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (กรมวิชาการ, 2544) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนมีบทบาทน้อยลง แต่จะเพิ่มบทบาทให้ผู้เรียนมากขึ้น โดยผู้สอนจะเป็นผู้คอยยอมรับการแสดงออกของผู้เรียน ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์ด้านต่างๆ จากการทำงานร่วมกัน ได้มีโอกาสอภิปราย และขณะเดียวกันได้มีโอกาสประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง สำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนจะช่วยให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา นอกจากการได้รับเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เนื่องจากไม่มีรูปแบบการเรียนการสอนใดที่ดีที่สุด เพราะผู้เรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำมาสอนให้บรรลุทุกวัตถุประสงค์และทุกสถานการณ์ได้นั้น ควรใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลายๆ แบบ เพื่อสนองความต้องการและความสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอีกด้วย

การพิจารณาหาวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการแสวงหาความรู้ การคิด และการแก้ปัญหา ซึ่งหลักการหนึ่งที่ได้รับความสะดวกอย่างกว้างขวางคือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมด้วยความกระตือรือร้น รู้สึกตื่นตัว ตื่นใจ มีความจดจ่อ ผูกพันกับสิ่งที่ทำ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวว่า การฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มมีความสำคัญ เพราะเป็นการฝึกการทำงานแบบประชาธิปไตย ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีน้ำใจ ฝึกมารยาทการพูด การฟัง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2547) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม และขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ สุเมธธา พรหมบุญ และคณะ (อ้างถึงใน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถพัฒนาทักษะทางวิชาการต่างๆ ได้สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ รวมทั้งยังสามารถส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักแก้ปัญหา และรู้จักแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมบุคลิกภาพทางคุณธรรมและจริยธรรม ค่านิยม การเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักการวางแผนและมีความรับผิดชอบ และกลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยกระบวนการกลุ่มช่วยทำให้เนื้อหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ของความเป็นพลเมืองดี กลายเป็นเรื่องมีชีวิตชีวา น่าสนใจ มีความเคลื่อนไหว ผู้เรียนสามารถมองเห็นแง่มุมที่แตกต่าง การใช้กระบวนการกลุ่ม มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และการปฏิสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ โดยมีการใช้กิจกรรมอื่นมาประกอบตามความเหมาะสม

จากความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเองและฟังตนเองแล้ว ยังต้องฟังการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ คือ การเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสม กิจกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอนและส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
2. นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 รวม 2 หมู่เรียน จำนวน 89 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 หมู่เรียนที่ 1 จำนวน 43 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักศึกษา

คำจำกัดความของการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานร่วมกัน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนมีบทบาทมากในกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังการเรียนการสอนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เจตคติของนักศึกษา หมายถึง เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีมวีย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน

2. ทำให้ทราบเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน

3. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY